

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

มนุษย์เป็นทรัพยากรที่สำคัญยิ่งของชาติ ชาติจะพัฒนาเจริญก้าวหน้าไปได้รวดเร็วก็อยู่ที่คุณภาพของคนเป็นสำคัญ (ถาวร พรประภา, 2534) "คนที่การศึกษามีหน้าที่รับผิดชอบนั้น เป็นคนทั้งคนโดยตลอด" (Whole man) คือ ทั้งชีวิตและจิตใจ (อุทัย บุญประเสริฐ, 2532) ความเชื่อพื้นฐานเกี่ยวกับคุณภาพของคนและการพัฒนา มีความเชื่อว่าการพัฒนาที่ยั่งยืนและต่อเนื่อง ต้องมาจากคุณภาพของคนในสังคม ที่มีศักยภาพการพัฒนาตนเองจนเต็มความสามารถ (สิบบนันท เกตุทัต, 2524) การเตรียมและการสร้างเสริมกำลังคนให้เป็นทรัพยากรที่ทรงคุณค่าของชาติ ไว้สำหรับเป็นพลัง ในการพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้าทัดเทียมกับนานาอารยประเทศต่อไปได้นั้น ปัจจัยที่สำคัญ และจำเป็นอย่างยิ่งก็คือ "การศึกษา" (คณะกรรมการปฏิรูปการศึกษา, 2521) การศึกษาจะช่วยส่งเสริมความรู้ ความคิด ทักษะ และสภาพแวดล้อมที่สัมพันธ์กับคน สามารถที่จะนำความรู้ความเข้าใจที่ได้รับมาแก้ไขปัญหาต่าง ๆ และพัฒนาสังคมให้เจริญก้าวหน้าไปในแนวทางที่พึงประสงค์ได้ (มยุรี จารุพาน, 2520)

ประเทศไทยตระหนักถึงความสำคัญของการจัดการศึกษาเป็นอย่างมาก และได้จัดทำแผนพัฒนาการศึกษาระดับชาติไว้ 4 ระดับ คือ ระดับก่อนประถมศึกษา ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา และระดับอุดมศึกษาในการจัดการศึกษาแต่ละระดับมีความสำคัญยิ่ง โดยเฉพาะการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษานั้นว่าเป็นพื้นฐานของการศึกษาทุกระดับ เพราะประสบการณ์ที่ได้รับในช่วงอายุนี้ เป็นการสร้างพื้นฐานความพร้อมทั้งทางร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา และเป็นพื้นฐานในการพัฒนาที่ดีสำหรับช่วงอายุต่อไป นอกจากนั้น การอบรมเลี้ยงดู และประสบการณ์ต่าง ๆ ที่เด็กได้รับในระยะต้นของชีวิตจะเป็นรากฐานการพัฒนาคุณภาพประชากร (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2529-2530)

การเจริญเติบโตและพัฒนาการด้านสติปัญญาของเด็กตั้งแต่แรกเกิด จนถึงอายุ 6 ปี เป็นช่วงของชีวิตมนุษย์ที่มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง ในการจะสร้างพื้นฐานสำหรับพัฒนาการขั้นต่อไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งเด็กในระดับก่อนประถมศึกษา เป็นเด็กที่เรียนรู้และจดจำสิ่งแวดล้อมตามธรรมชาติที่มีอยู่ใกล้ตัวได้รวดเร็ว จึงจำเป็นต้องที่ทุกคนและทุกฝ่ายจะต้องร่วมกันวางรากฐาน การพัฒนาเด็กในวัยนี้ ให้มีคุณภาพทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคม เพื่อให้เด็ก เติบโตขึ้นเป็นผู้ใหญ่ที่ดีในวันข้างหน้า รัฐได้ตระหนักถึงความสำคัญของการศึกษาของเด็กในระดับนี้ ยิ่งขึ้น จึงได้กำหนดนโยบายเกี่ยวกับการพัฒนาเด็กชั้นก่อนประถมศึกษาไว้ในแผนพัฒนาการศึกษา แห่งชาติแต่ละสมัยที่ผ่านมามา ดังนี้

แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 3 (2515-2519) ได้ระบุไว้ว่าจะปรับปรุงคุณภาพ โรงเรียนอนุบาลของรัฐให้ดีขึ้น เพื่อเป็นตัวอย่างแก่เอกชน และมีการเปิดโรงเรียนอนุบาลในอำเภอ ใหญ่ที่มีความเจริญทางเศรษฐกิจ และมีประชาชนหนาแน่น (กระทรวงศึกษาธิการ, 2515-2519)

แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 4 (2520-2524) ระบุไว้ว่าการศึกษานูบาลนั้น รัฐจะไม่เข้าดำเนินการเอง แต่จะกำหนดระเบียบในการจัดการศึกษานูบาลให้เป็นประโยชน์ต่อ การศึกษายิ่งขึ้น (กระทรวงศึกษาธิการ, 2520-2524) และในแผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับ พุทธศักราช 2520 มีรายละเอียดระบุไว้ดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2520)

รัฐพึงเร่งจัดและสนับสนุนการอบรมเลี้ยงดูเด็กในวัยก่อนประถมศึกษา โดยรัฐ จะสนับสนุนให้ท้องถิ่นและภาคเอกชนจัดให้มากที่สุด สำหรับการจัดการศึกษาระดับ นี้ของรัฐ จะจัดทำเพียงเพื่อเป็นตัวอย่าง และเพื่อการค้นคว้าวิจัยเท่านั้น

การศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา เป็นการศึกษาที่มุ่งอบรมเลี้ยงดูเด็กก่อนการ ศึกษาภาคบังคับ เพื่อเตรียมเด็กให้มีความพร้อมทุกด้านดีพอที่จะเข้ารับการศึกษา ต่อไป

แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 5 (2525-2529) การจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ได้ดำเนินการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา ตามภารกิจที่ได้รับมอบหมายควบคู่กันกับการจัดการศึกษาระดับประถมศึกษา โดยชั้นอนุบาล 1 ปี (ชั้นเด็กเล็ก) ในโรงเรียนประถมศึกษาที่อยู่ในชนบทที่มีความพร้อมทางด้านชุมชน อาคารสถานที่ บุคลากร จำนวนเด็ก ฯลฯ ตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ สำหรับสถานที่ในเมืองนั้น ได้จัดชั้นอนุบาล 2 ปี ในโรงเรียนที่มีชั้นอนุบาลเดิมตามมาตรฐานของโรงเรียนอนุบาลทั่วไป เพื่อกำหนดให้เป็นตัวอย่างและเพื่อการวิจัยหารูปแบบการจัดเตรียมความพร้อมที่เหมาะสมแก่เด็ก ซึ่งอนุบาลในเมืองดังกล่าวนี้มีจำนวนเพียง 78 โรงเรียน หรือคิดเป็นการจังหวัดละ 1 โรงเรียนเท่านั้น

แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 6 (2530-2534) การจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาในด้านปริมาณ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สามารถจัดบริการเตรียมความพร้อมให้กับเด็กวัยก่อนเรียนประถมศึกษาได้ร้อยละ 24.43 ของเด็กกลุ่มอายุ 3-5 ปี (เป้าหมายร้อยละ 25) ส่วนด้านคุณภาพนักเรียนที่ผ่านการเรียนในระดับก่อนประถมศึกษาร้อยละ 91.02 มีความพร้อมในการเรียนชั้น ป.1 (แผนพัฒนาการศึกษา ฉบับที่ 7 2535-2539 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ) นอกจากนั้นในร่างแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 6 (2530-2534) ยังได้กำหนดนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาไว้ว่า รัฐจะมุ่งขยายการจัดการศึกษาระดับนี้ไปสู่ส่วนภูมิภาคชนบท สนับสนุนให้เอกชนจัดโรงเรียนอนุบาลสำหรับเด็กวัย 3-5 ปี ให้มากขึ้น รัฐจะจัดในท้องถิ่นห่างไกลและมีปัญหาทางภาษาไทย โดยจัดการศึกษามุ่งเน้นการเตรียมความพร้อมของเด็ก (กรมวิชาการ, 2530-2534)

แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 7 (2535-2539) การดำเนินงานในปีการศึกษา 2535 ซึ่งเป็นปีแรกของแผนพัฒนาการศึกษา ฉบับที่ 7 และแผนการดำเนินงานต่อไปในปี 2536-2539 สามารถสรุปได้ดังนี้

การจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา

1. จำนวนโรงเรียน ปรากฏว่าในปีการศึกษา 2535 จำนวนโรงเรียนของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ มีทั้งหมด 31,437 โรงเรียน ทำการเปิดสอนระดับก่อนประถมศึกษาแล้ว จำนวน 26,096 โรงเรียน หรือร้อยละ 83 ของโรงเรียนทั้งหมด ดังนั้นจึงมีอีก 5,341 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 17 ของโรงเรียนทั้งหมด ที่ยังไม่ได้เปิดทำการสอนระดับก่อนประถมศึกษา ทั้งนี้เป็นเพราะโรงเรียนเหล่านี้ตั้งอยู่ใกล้กับโรงเรียนเอกชน และหรือตั้งอยู่ในพื้นที่ห่างไกล มีนักเรียนจำนวนน้อย

2. จำนวนห้องเรียน ผลการดำเนินงานปรากฏว่าในปีการศึกษา 2535 มีห้องเรียนที่เปิดทำการสอนในชั้นอนุบาล 1 จำนวน 5,846 ห้อง ชั้นอนุบาล 2 จำนวน 5,563 ห้อง และชั้นเด็กเล็กจำนวน 26,912 ห้อง รวมห้องเรียนทั้งหมดจำนวนทั้งสิ้น 38,321 ห้อง

3. จำนวนนักเรียน ในปีการศึกษา 2535 มีเด็กกลุ่มอายุ 4-5 ปี ทั่วประเทศทั้งหมดจำนวน 2,548,559 คน สามารถเข้าเรียนในโรงเรียนทุกสังกัดจำนวน 1,469,000 คน คิดเป็นร้อยละ 57.64 ของเด็กในกลุ่มนี้ทั้งหมด และในจำนวนเด็กที่ได้เข้าเรียนนี้ปรากฏว่า เป็นนักเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ จำนวน 995,178 คน คิดเป็นร้อยละ 39.05 ของเด็กกลุ่มอายุในวัยนี้ทั้งหมด

4. จำนวนงบประมาณในปี 2535 สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้รับงบประมาณเพื่อดำเนินงานการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา จำนวน 404,262.200 บาท มีนักเรียนระดับก่อนประถมศึกษาทั้งหมด จำนวน 995,178 คน คิดเป็นค่าใช้จ่ายต่อหัว 406.22 บาท

ในแผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 7 (2535-2539) การจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา เป้าหมายด้านปริมาณเด็กวัยก่อนประถมศึกษาไม่น้อยกว่าร้อยละ 50 ของประชากรกลุ่มอายุ 4-5 ปี ได้รับการเตรียมความพร้อมในชั้นอนุบาลศึกษา (หรือเมื่อสิ้นแผนพัฒนาการศึกษา ฉบับที่ 7 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ไม่น้อยกว่าร้อยละ 95 ได้ผ่านการเตรียมความพร้อมในชั้นอนุบาลศึกษา) ส่วนในด้านคุณภาพเด็กวัยก่อนประถมศึกษาที่เข้าเรียนทุกคน ได้รับการพัฒนาทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญาตามศักยภาพ และเด็กที่ผ่านการศึกษาระดับก่อน

ประถมศึกษาอย่างน้อยร้อยละ 95 มีความพร้อมในการเข้าเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 (แผนพัฒนาการศึกษา ฉบับที่ 7 2535-2539 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ)

สำนักงานการศึกษาจังหวัดปราจีนบุรี ประกอบด้วยสำนักงานการศึกษา อาเภอเมืองปราจีนบุรี บ้านสร้าง ศรีมโหสถ (ระจกปีบ) ศรีมหาโพธิ ประจันตคาม กบินทร์บุรี นาดี สระแก้ว วังน้ำเย็น วัฒนานคร คลองหาด อรัญประเทศ และตาพระยา รวม 13 แห่ง ได้ จัดดำเนินงานจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาตั้งแต่ปี 2529 ดังนี้

1. จัดตั้งศูนย์พัฒนาการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา เพื่อเป็นศูนย์กลางทางวิชาการ และอบรมครูและบุคลากรทางการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา โดยใช้โรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัด
2. อบรมครูและพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา ซึ่งได้แก่ครูผู้สอน ชั้นเด็กเล็ก และชั้นอนุบาลศึกษาปีที่ 1
3. เปิดชั้นอนุบาล/เด็กเล็กในโครงการอนุบาลศึกษา ดังต่อไปนี้
 - 3.1 โครงการอนุบาลชนบทเปิดสอนเพิ่มขึ้นปีละ 26 ห้องเรียน
 - 3.2 โครงการส่งเสริมการศึกษาในท้องถิ่นที่ใช้ภาษาอื่นมากกว่าภาษาไทย
 - 3.3 โครงการจัดชั้นเด็กเล็กในโรงเรียนประถมศึกษาเปิดในทุกโรงเรียนที่มีความพร้อม
4. โรงเรียนเปิดชั้นอนุบาล/เด็กเล็กมีการดำเนินงานเป็นไปตามแนวการจัด ประสบการณ์ชั้นอนุบาล/เด็กเล็กของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ
5. การนิเทศติดตามผล และเยี่ยมห้องเรียนชั้นอนุบาลของโรงเรียนในโครงการ

ส่วนเป้าหมายในแผนพัฒนาการศึกษา ฉบับที่ 7 (2535-2539) สำนักงานการศึกษาจังหวัดปราจีนบุรี ระดับก่อนประถมศึกษาจะดำเนินการพัฒนาดังต่อไปนี้

1. เด็กวัยก่อนเกณฑ์การศึกษาภาคบังคับ อายุ 4-6 ปี ได้เข้าเรียนในระดับก่อนประถมศึกษาอย่างน้อยร้อยละ 50 จำแนกแต่ละประเภท ดังนี้

พ.ศ.	2535	2536	2537	2538	2539
ประเภท					
ชั้นอนุบาล (หลักสูตร 2 ปี)	3,000	3,000	3,000	3,000	3,000
เด็กเล็ก (หลักสูตร 1 ปี)	9,000	8,800	8,700	8,600	8,500
รวม	12,000	11,800	11,700	11,600	11,500

(แผนพัฒนาการศึกษา ฉบับที่ 7 2535-2539 ของ สบจ.ปราจีนบุรี)

2. เด็กวัยก่อนเกณฑ์การศึกษาภาคบังคับทุกคนได้รับการพัฒนาศักยภาพตามหลักจิตวิทยาพัฒนาการ

3. เด็กที่ผ่านการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาทุกคนไม่น้อยกว่าร้อยละ 95 มีความพร้อมในการเข้าเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

4. โรงเรียนที่เปิดสอนระดับก่อนประถมศึกษา ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 สามารถจัดการศึกษานี้ได้อย่างมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด

สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปราจีนบุรี จะดำเนินการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาให้ครอบคลุมทุกพื้นที่ และจัดเพื่อบริการให้เกิดความเสมอภาคทางการศึกษาแก่เด็กวัย 4-6 ปี ตามนโยบายและแผนพัฒนาการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา ฉบับที่ 6 (2530-2534) และจัดให้เด็กวัยก่อนประถมศึกษาไม่น้อยกว่าร้อยละ 50 ของประชากรกลุ่มอายุ 4-5 ปี ได้รับการเตรียมความพร้อมในชั้นอนุบาลศึกษาหรือเมื่อสิ้นแผนพัฒนาการศึกษา ฉบับที่ 7 (2535-2539) นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ไม่น้อยกว่าร้อยละ 95 ได้ผ่านการเตรียมความพร้อมในชั้นอนุบาลศึกษา ส่วนคุณภาพเด็กวัยก่อนประถมศึกษาที่เข้าเรียนทุกคนได้รับการพัฒนาทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญาตามศักยภาพ มีคุณธรรม จริยธรรม และมีความพร้อมในการเข้าเรียนระดับประถมศึกษาอย่างเสมอภาคเท่าเทียมกัน จากสภาพพื้นที่ของจังหวัดปราจีนบุรี มีลักษณะเป็น

ทั้งชุมชนเมืองและชุมชนชนบทซึ่งมีทั้งภาคอุตสาหกรรมและภาคเกษตรกรรม ทั้งนี้เป็นผลมาจากการพัฒนาประเทศและความเจริญทางเทคโนโลยี มีการขยายตัวทางด้านเศรษฐกิจสูงทำให้มีโรงงานอุตสาหกรรมเป็นจำนวนมากในเขตอำเภอเมืองปราจีนบุรีและกบินทร์บุรี มีการอพยพแรงงานเข้ามาทำงานเป็นจำนวนมากจากทุกพื้นที่ โดยเฉพาะมาจากภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประชาชนในพื้นที่อีกส่วนหนึ่งที่เป็นเกษตรกรจะเข้าไปทำงานในโรงงาน จะทำให้ผู้ประกอบการในเขตชุมชนเมืองเหล่านี้มีเวลาน้อยในการดูแลเด็ก และมีความต้องการที่จะส่งบุตรหลานเข้ารับการศึกษามากขึ้น และผลักภาระการอบรมเลี้ยงดูให้เป็นหน้าที่ของโรงเรียน ในขณะที่เดียวกันจะมีผู้ประกอบการอีกส่วนหนึ่งอยู่ในชุมชนชนบทซึ่งยังมีวิถีชีวิตและทัศนคติเป็นเสมือนสังคมชนบททั่ว ๆ ไป การจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาเพื่อให้เกิดความเสมอภาคและเท่าเทียมกัน จึงได้เร่งการจัดการศึกษาให้ครอบคลุมทุกพื้นที่ เพื่อจะได้เป็นการแบ่งเบาภาระของผู้ปกครองได้บ้าง ถึงแม้ว่าจะพยายามจัดให้ครอบคลุมพื้นที่การบริการการศึกษาระดับนี้ของจังหวัดยังคงดำเนินการได้ไม่ทั่วถึงเท่าที่ควร ทั้งนี้เนื่องจากบางแห่งมีศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน หรือมีโรงเรียนอนุบาลของเอกชนอยู่ส่วนหนึ่ง และในบางอำเภอยังมีโรงเรียนขนาดเล็กมากจึงทำให้โรงเรียนในสังกัดไม่สามารถเปิดบริการได้

นอกจากนี้ พื้นที่ของจังหวัดปราจีนบุรี ยังมีพื้นที่ส่วนหนึ่งอยู่ติดกับแนวชายแดนประเทศกัมพูชา มีถึง 3 อำเภอ คือ ตาพระยา อรัญประเทศ และคลองหาด มีประชาชนบางส่วนที่ใช้ภาษาอื่นนอกจากภาษาไทย คือ ภาษาเขมรพูดติดต่อกัน โดยเฉพาะอำเภอตาพระยามีมากที่สุด และข้อมูลในระดับจังหวัด พบว่ายังมีปัญหาและอุปสรรคในการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาอยู่อีกมาก เช่น

1. อัตราการตกซ้ำชั้นสูง ในปีการศึกษา 2534 ซึ่งเป็นปีสิ้นสุดแผนพัฒนาการศึกษาฉบับที่ 6 ยังมีอัตราการตกซ้ำชั้นสูง จากข้อมูลพอสรุปได้ดังนี้

- นักเรียนชั้น ป.1 ซ้ำชั้นร้อยละ 12.82 (เป้าหมายไม่เกินร้อยละ 7)
- นักเรียนชั้น ป.1-6 ซ้ำชั้นร้อยละ 4.93 (เป้าหมายไม่เกินร้อยละ 2)

ในปีการศึกษา 2535 เป็นปีที่เริ่มดำเนินการตามแผนพัฒนาการศึกษา ฉบับที่ 7 ยังมีอัตราการตกซ้ำชั้นสูงอยู่จากข้อมูลพอสรุปได้ดังนี้

- นักเรียนชั้น ป.1 ชั้นร้อยละ 11.51
- นักเรียนชั้น ป.1-6 ชั้นร้อยละ 4.55

จากข้อมูลแสดงให้เห็นว่าในปีการศึกษา 2534 และ 2535 มีนักเรียนชั้นชั้นสูง และใกล้เคียงกันจะเห็นว่าในปีการศึกษา 2535 มีนักเรียนชั้นชั้นทุกชั้นเรียนจำนวน 4,067 คน คิดเป็นร้อยละ 4.55 ของนักเรียนทั้งหมด 89,390 คน แต่นักเรียนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีนักเรียนชั้นชั้นจำนวน 1,757 คน คิดเป็นร้อยละ 11.51 จากจำนวนนักเรียนทั้งหมด 15,251 คน ซึ่งนับว่าอัตราการเข้าชั้นอยู่ในเกณฑ์สูง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ต้องได้รับการแก้ไขหรือช่วยเหลือโดยเร็ว

2. ขาดแคลนสื่อและเครื่องเล่นสำหรับดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับแผนการจัดประสบการณ์ของเด็ก
3. ขาดแคลนอัตราบุคลากรที่ผ่านมาสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปราจีนบุรี ได้ให้ครูที่ทำการสอนในระดับชั้นประถมศึกษา ทำการสอนระดับก่อนประถมศึกษาด้วยจึงทำให้ครูผู้สอนระดับประถมศึกษาไม่ครบชั้นเรียน
4. ได้รับความระมัดระวังสนับสนุนไม่เพียงพอ ในช่วงแผนพัฒนาการศึกษา ฉบับที่ 6 สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปราจีนบุรี ไม่เคยได้รับความระมัดระวังสนับสนุนการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาเต็มตามแผนที่วางไว้ในแต่ละปี ทำให้ต้องมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงแผนและกิจกรรมให้ลดลงทุกปี
5. ขาดแคลนห้องเรียน เด็กระดับก่อนประถมศึกษาส่วนใหญ่อะไปขออาศัยเรียนอยู่ตามโรงอาหาร หรือแบ่งเอาห้องเรียนส่วนหนึ่งจากระดับประถมศึกษา หรือมุมห้องสมุดตามแต่จะอำนวย จึงไม่สามารถจัดกระบวนการเตรียมความพร้อมได้เต็มที่
6. การปฏิบัติงานและการดำเนินงานตามโครงการ ยังขาดการติดตาม ควบคุม กำกับ และประเมินผลอย่างจริงจังและต่อเนื่อง
7. การจัดกิจกรรมยังไม่ทั่วถึงในด้านการปลูกฝังความเป็นพลเมืองดี มีคุณธรรม จริยธรรม และสุขนิสัยที่ดี มีกิจนิสัยและทักษะเบื้องต้นที่เอื้อต่อวิถีชีวิตประจำวัน

8. ครูผู้สอนเด็กก่อนเกณฑ์การศึกษาภาคบังคับยังขาดความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับการจัดประสบการณ์ และไม่ได้สำเร็จการศึกษามาทางนี้โดยตรง

9. การวิจัยและผลงานการวิจัยทางด้านนี้ของจังหวัดมีน้อยมาก

จากสภาพและปัญหาในการดำเนินงาน เกี่ยวกับการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปราจีนบุรี ซึ่งมีพื้นที่ 13 อำเภอ อาจจะคล้ายคลึงกันหรือแตกต่างกันบ้าง แต่รายละเอียดของการจัดกิจกรรมในแผนงาน/โครงการจะแตกต่างกันไปตามสภาพท้องถิ่น ทั้งนี้เพื่อให้งานบรรลุเป้าหมายของการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา การดำเนินงานย่อมจะพบปัญหาและอุปสรรค ดังนั้นแผนงาน/โครงการต้องได้รับการพัฒนาเพื่อให้มีประสิทธิภาพ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาการดำเนินงานตามแผนงานจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปราจีนบุรี ผลที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้จะได้นำไปพิจารณาใช้ในการแก้ไข้ปัญหา และเป็นข้อมูลในการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงแนวการดำเนินงาน/โครงการ หรือการวางแผนพัฒนาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการดำเนินงานตามแผนงานจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา ในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปราจีนบุรี

2. เพื่อศึกษาปัญหาในการดำเนินงานจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปราจีนบุรี

ขอบเขตของการวิจัย

1. การวิจัยครั้งนี้ จะศึกษาถึงการดำเนินงานตามแผนงานจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา ในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปราจีนบุรี ที่ดำเนินการตั้งแต่ปีการศึกษา 2530-2535 เท่านั้น

1.1 การดำเนินงานตามแผนงานจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาในโรงเรียน
ประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปราจีนบุรี จะศึกษาตามประเด็นดังนี้

1.1.1 การเตรียมการดำเนินงานตามแผนงาน

1.1.1.1 การกำหนดนโยบายและแนวทาง

1.1.1.2 การวางแผน

1.1.1.3 การเตรียมบุคลากร

1.1.1.4 การประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

1.1.1.5 การเตรียมงบประมาณ

1.1.1.6 การเตรียมการประเมินผล

1.1.2 การดำเนินงานตามแผนงาน

1.1.2.1 การพัฒนาบุคลากร

1.1.2.2 บทบาทและหน้าที่ของผู้ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงาน
วิชาการ

1.1.2.3 การส่งเสริมการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา
ของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปราจีนบุรี

1.1.2.4 การนิเทศติดตามผล

1.1.2.5 การใช้งบประมาณตามแผนงาน/โครงการ

1.1.3 การประเมินผลการดำเนินงานตามแผนงาน

1.1.3.1 ประเมินผลระหว่างดำเนินการ

1.1.3.1.1 ตรวจสอบการปฏิบัติงานและผลการ
ปฏิบัติงานแต่ละขั้นตอน

1.1.3.2 ประเมินผลเมื่อสิ้นสุดการดำเนินงาน

1.1.3.2.1 การวัดความพร้อมของนักเรียน

1.1.3.2.2 ประเมินผลการดำเนินงานตามแผนงาน
และโครงการ

1.2 ปัญหาในการดำเนินงานตามแผนงาน

1.2.1 ด้านการเตรียมการดำเนินงาน

1.2.2 ด้านการดำเนินงาน

1.2.3 ด้านการประเมินผล

2. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน การประถมศึกษาจังหวัดปราจีนบุรี ผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานในโรงเรียนประถมศึกษาที่เปิดสอนชั้นเด็กเล็ก และ/หรือชั้นอนุบาลศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ปราจีนบุรี จำนวน 422 โรงเรียน ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอนชั้นเด็กเล็ก และ/หรือ ชั้นอนุบาลศึกษา

นิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย

แผนงานจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา หมายถึง แผนงาน/โครงการที่สำนักงาน การประถมศึกษาจังหวัดปราจีนบุรี ได้จัดทำขึ้นเพื่อรับกับนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการ การประถมศึกษาแห่งชาติ ในการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา เพื่อเตรียมความพร้อมให้แก่เด็ก ก่อนเกณฑ์การศึกษาภาคบังคับ เพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา และเพื่อพัฒนาทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญาตามศักยภาพ

การดำเนินงานตามแผนงานจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา หมายถึง วิธีการปฏิบัติ ตามขั้นตอนของแผนงาน/โครงการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา ในโรงเรียนประถมศึกษาที่ เปิดสอนชั้นเด็กเล็ก/หรือชั้นอนุบาลศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปราจีนบุรี ได้แก่ การเตรียมการดำเนินงาน การดำเนินงาน และการประเมินผลการดำเนินงาน

ปัญหาในการดำเนินงานตามแผนงานจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา หมายถึง สิ่งที่เกิดขึ้นแล้ว เป็นข้อขัดข้องต่อการดำเนินงาน ซึ่งทำให้การดำเนินงานไม่เป็นไปตามเป้าหมายของ

แผนงาน/โครงการที่ตั้งไว้ของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด
ปราจีนบุรี

ชั้นเด็กเล็ก หมายถึง ชั้นเรียนที่เปิดสอนให้แก่เด็กก่อนระดับชั้นประถมศึกษา คือเด็กที่มี
อายุ 5-6 ปี โดยใช้เวลาศึกษา 1 ปี ของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา
จังหวัดปราจีนบุรี

ชั้นอนุบาลศึกษา หมายถึง ชั้นเรียนที่เปิดสอนให้แก่เด็กก่อนระดับชั้นประถมศึกษา
สำหรับเด็กที่มีอายุ 4-5 ปี โดยใช้ระยะเวลาในการศึกษา 2 ปี คือ ชั้นอนุบาล 1 และ
ชั้นอนุบาล 2 ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปราจีนบุรี

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

1. เป็นข้อมูลพื้นฐานที่ผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา ได้ทราบ
ถึงสภาพ และปัญหาในการดำเนินงานตามแผนงานจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา อันจะเป็น
ประโยชน์ต่อการบริหารงานตามแผนงาน/โครงการของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปราจีนบุรี
2. เป็นข้อมูลพื้นฐานให้หน่วยงานในสังกัด สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปราจีนบุรี
ที่รับผิดชอบในการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา นำไปปรับปรุงการดำเนินงานในส่วนที่
รับผิดชอบให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
3. เป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาการดำเนินงานตามแผนงานของหน่วยงานการศึกษา
อื่น ๆ ในการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา ตามนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการ
ประถมศึกษาแห่งชาติต่อไป

การนำเสนอผลการวิจัย

การนำเสนอผลการวิจัย ดำเนินการเสนอตามลำดับขั้นดังต่อไปนี้

บทที่ 1 บทนำ

ประกอบด้วยความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา วัตถุประสงค์ของการวิจัย ขอบเขตของการวิจัย นิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ วิธีดำเนินการวิจัย และลำดับขั้นในการนำเสนอผลการวิจัย

บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ประกอบด้วยเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงาน การจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

ประกอบด้วยวิธีดำเนินการ ประชากร เครื่องมือเครื่องใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ประกอบด้วยผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ โดยการนำเสนอในรูปแบบตาราง ประกอบคำบรรยาย

บทที่ 5 สรุปผลการวิจัยและอภิปรายผล

ประกอบด้วยสรุปผลการวิจัย อภิปรายผลการวิจัย และข้อเสนอแนะในการวิจัย

รายการอ้างอิง

ภาคผนวก